

Editura RAO vă oferă
seria romanelor lui John le Carré
într-o nouă prezentare

Chemare din tărâmul morții

O crimă la case mari

Spyionul care a ieșit din joc

Cărțița

Premiantul

Oamenii lui Smiley

Un spion desăvârșit

Casa Rusia

Managerul noptii

Jocul

Omul nostru din Panama

Experiment secret

Prietenie absolută

Cântecul misiunii

Cel mai vânat om din lume

Genul nostru de trădător

JOHN LE CARRÉ

**MICUȚA
TOBOȘĂREASĂ**



unu

Incidentul de la Bad Godesberg a oferit dovada, deși autoritățile germane nu aveau nici un mijloc pământesc pentru a ști acest lucru. Înainte de Bad Godesberg existase o suspiciune crescândă, o foarte mare suspiciune chiar. Dar înalta calitate a planificării comparativ cu slaba calitate a bombei a transformat suspiciunea în certitudine. Mai devreme sau mai târziu, cum se spunea în tagmă, cineva o să-și pună semnătura. Partea supărătoare o constituia aşteptarea.

A explodat mult mai târziu decât se intentionase, probabil douăsprezece ore bune după, la 8.26 luni dimineață. Mai multe ceasuri de mâină defuncte, proprietatea victimelor, au confirmat ora. Ca și în precedentele cazuri din ultimele câteva luni, nu existase nici un avertisment. Dar nici nu se dorise acest lucru. Bomba de la Düsseldorf, din mașina unui oficial israelian venit să procure arme, nu fusese precedată de vreun avertisment, nici cea trimisă sub formă de carte organizatorilor unui congres ortodox evreiesc în Anvers, care a făcut-o bucăți pe secretara generală și a ars-o de vie pe asistenta ei. Nici bomba dintr-o ladă de gunoi de lângă o bancă evreiască din Zürich, care a schilotit doi trecători. Doar bomba de la Stockholm a fost precedată de un avertisment, dar a rezultat că era vorba de un grup total diferit, care nu făcea defel parte din serie.

La 8.25, Drosselstrasse din Bad Godesberg fusese doar încă unul dintre luxuriantele locuri diplomatice retrase, cam tot atât de îndepărtată de agitația politică a Bonnului pe cât

poți în mod rezonabil fi dacă stai la o distanță de 15 minute cu mașina. Era o stradă nouă, dar matură, cu grădini luxuriante, tainice, cu camerele servitoarelor deasupra garajelor și cu grilaje gotice de siguranță deasupra greamurilor din sticla verde, groasă. Vremea din Rhineland era caracterizată, mai tot timpul anului, de picuratul cald și umed al junglei, iar vegetația, ca și comunitatea diplomatică, se îmbogățea aproape cu viteza cu care germanii își construiesc drumurile și puțin mai repede decât își întocmesc hărțile. Astfel, frontoanele unora dintre case erau deja pe jumătate umbrite de pâlcuri dense de conifere care, într-o zi, dacă vor ajunge la mărimea lor naturală, vor cufunda întreaga zonă într-un camuflaj din poveștile fraților Grimm. Acești copaci s-au dovedit extrem de eficienți împotriva exploziei și, câteva zile mai târziu, un centru de grădinărit local îi prezenta drept o specialitate locală.

Unele dintre case au o înșățire de un naționalism patent. Reședința ambasadorului norvegian, de exemplu, chiar la colțul cu Drosselstrasse, este o fermă de cărămidă roșie, ridicată parcă direct din hinterlandurile agenților de bursă din Oslo. Consulatul egiptean, la celălalt capăt, are aerul nenorocit al unei vile din Alexandria, peste care s-au abătut timpuri grele. Era mijlocul lunii mai și ziua începușe nemaipomenit, cu flori și frunze noi legănându-se împreună în adierea molcomă. Magnoliile tocmai înfloriseră, iar petalele lor triste și albe, în majoritate scuturate, deveniseră mai apoi o trăsătură a rămășițelor dezastrului. Cu atât de multă verdeață, zgomotul provocat de circulația navetistilor pe drumul principal era de-abia perceptibil. Până la explozie, cel mai audibil sunet a fost zgomotul păsărilor, inclusiv al cătorva porumbei durdulii care prinseseră drag de glicinele mov ale atașatului militar australian, mândria sa. Un kilometru spre sud, barje nevăzute de pe Rin produceau un murmur pulsatoriu, maiestuos, dar localnicii au tendința de a deveni insensibili la el, cu condiția să nu contenească. Pe scurt, era o dimineață să-ți dea certitudinea că, despre orice calamități ai citi în serioasele, dar mai degrabă panicantele ziare vest-germane – criză,

inflație, insolvabilitate, șomaj, toate bolile uzuale și aparent incurabile ale unei economii capitaliste deosebit de prospere –, Bad Godesberg era un loc așezat, decent, în care să trăiești, iar Bonnul nu era nici pe jumătate atât de rău pe cât era zugrăvit.

În funcție de naționalitate și rang, unii soți plecaseră deja la muncă, dar diplomații nu înseamnă nimic dacă nu sunt clișee ale propriului gen. Un melancolic consilier scandinav, de exemplu, era încă în pat, suferind de urmările stresului marital. Un însărcinat cu afaceri sud-american, îmbrăcat cu o plasă de prins părul și un halat chinezesc de mătase, premiu unei excursii prin Beijing, aplecat pe fereastră, îi dădea șofeurului său filipinez instrucțiuni pentru cumpărături. Consilierul italian se rădea, dar era gol. Îi plăcea să se radă după ce făcea baie, dar înainte de a-și face exercițiile zilnice. Nevestă-sa, complet îmbrăcată, era deja la parter, dojenind o fiică nepoțită după ce se întorsese târziu seara precedentă, un dialog de care aveau parte în majoritatea diminetilor săptămânii. Un ministru plenipotențiar din Coasta de Fildeș dădea un telefon internațional, anunțându-și șefii despre cele mai recente eforturi ale sale de a stoarce ajutoare pentru dezvoltare de la o trezorerie germană din ce în ce mai sastisită. Când linia a murit, au crezut că le-a închis telefonul și i-au trimis o telegramă acidă, întrebându-l dacă vrea cumva să demisioneze. Atașatul laburist israelian plecase de mai bine de o oră. Nu se simțea în largul lui în Bonn și, pe cât putea, prefera să lucreze după ora Ierusalimului. Astfel s-a petrecut, cu o mulțime de glume etnice destul de ieftine găsindu-și o bază în realitate și moarte.

Undeva în fiecare explozie a unei bombe e un miracol care, în acest caz, a fost produs de autobuzul Școlii Americane ce tocmai venise și plecase din nou cu majoritatea copiilor mai mici ai comunității, care se adunau în intersecția cu sens giratoriu aflată la nici 50 de metri de epicentru, în fiecare zi de școală. Din fericire, nici unul dintre copii nu și-a uitat tema, nici unul nu a adormit sau a opus rezistență față de învățământ în acea dimineață de luni, astfel că autobuzul a plecat

la timp. Ferestrele din spate s-au făcut țăndări, șoferul a lovit din lateral bordura, o fată franțuzoaică și-a pierdut un ochi, dar, în general, copiii au scăpat nevătămați, ceea ce, ulterior, a fost privit ca o eliberare. Pentru că este, de asemenea, o trăsătură o unor astfel de explozii, sau cel puțin a momentului imediat următor: o pornire comună, sălbatică de a-i celebra pe cei vii mai degrabă decât a pierde vremea jelindu-i pe morți. Adevărata durere în astfel de cazuri vine mai târziu, când șocul se atenuează, de obicei după mai multe ore, deși uneori după mai puțin timp.

Zgomotul real al bombei nu a fost un lucru de care lumea să-și amintească; nu dacă erau în apropiere. Dincolo de râu, în Königswinter, s-a auzit un întreg război al altora și lumea rătacea încocoace și încolo, zguduită și pe jumătate surdă, rânjind unii la alții, ca niște complici întru supraviețuire. „Blestemații ăia de diplomați, își spunea unul altuia, la ce te poți aștepta? Împachetați-i grămadă și expediați-i la Berlin, unde să ne cheltuiască în liniște impozitele!“ Dar cei din preajmă n-au auzit absolut nimic la început. Singurele lucruri despre care puteau vorbi, dacă erau în stare, era drumul înclinându-se sau un horn ridicându-se în liniște deasupra acoperișului de peste drum, sau rafala de vânt descoperindu-le casele, cum le-a întins pielea, i-a înghitit, a dat cu ei de pământ, a aruncat florile din vase și vasele de pereți. Și-au amintit perfect clinchetul sticlei căzând și zgomotul de perie timidă al frunzișului Tânăr lovind drumul. Și miorlăitul oamenilor prea speriați ca să strige. Astfel încât, în mod clar, ei nu erau atât inconștienți în privința sunetului, cât smulși cu brutalitate din firescul simțurilor naturale. Au existat, de asemenea, mai multe referiri ale martorilor la larma radioului răcnind rețeta zilei în bucătăria consilierului francez. O nevastă, crezându-se rațională, vru să afle de la poliție dacă era posibil ca explozia să fi răsucit butonul de volum al aparatului. În cazul unei explozii, i-au explicat cu blândețe poliștii, conducând-o înfășurată într-o pătură, totul este posibil, dar în acest caz explicația era cu totul alta. Fiindcă geamurile consilierului

francez erau țăndări și înăuntru nu se afla nimeni care să închidă radioul, nimic nu-l împiedica să se audă până în stradă. Dar ea nu înțelegea cu adevărat.

Presă ajunse curând acolo, îmbulzindu-se în cordoanele poliției, iar primele rapoarte entuziaste au declarat uciderea a opt oameni și rănirea a 30, dând vina pe o tembelă organizație germană de extremă dreaptă, numită Nibelungii 5, care constă din doi băieți arieri și un bătrân nebun care nu erau în stare să facă să explodeze nici măcar un balon. Până la amiază, presa fusese forțată să o lase mai moale, la cinci morți, unul dintre ei israelian, patru răniți grav și alți 12 în spital pentru cutare și cutare, și se vorbea de Brigăzile Roșii din Italia, afirmații pentru care, încă o dată, nu exista nici cea mai mică dovadă. A doua zi, o dădură din nou la întors, iar creditul îi fu acordat organizației Septembrie Negru. Peste încă o zi, meritul nelegiurii a fost revendicat de un grup intitulându-se Suferința Palestinei, care emise pretenții convingătoare și pentru explozia precedentă. Dar povestea cu Suferința Palestinei prinse, chiar dacă era nu atât un nume pentru cei ce comiseră fapta, cât o explicație a acțiunii lor. Și, ca atare, fu preluată cum se cuvine, ca titlu pentru multe editoriale greoaie.

Dintre neevreii care muriseră, unul era bucătarul sicilian al italianului, celălalt, șoferul filipinez. Dintre cei patru răniți, una era soția atașatului laburist israelian, în a cărui casă explodase bomba. Ea și-a pierdut un picior. Mortul israelian a fost micul lor fiu, Gabriel. Dar victima avută în vedere, s-a conchis pe larg mai apoi, n-a fost nici unul dintre ei, ci mai curând un unchi al soției rănite a atașatului laburist, sosit în vizită de la Tel Aviv: un învățat talmudist care era oarecum celebru pentru părerile sale agresive referitoare la drepturile palestinienilor de pe Malul de Vest. Într-un cuvânt, el credea că aceștia nu trebuie să aibă nici un drept și o spunea tare și, adeseori, cu o sfidare totală a opinioilor nepoatei sale, care aparținea stângii emancipate a Israelului și a cărei educație de kibbutz nu o pregătise pentru luxul sever al vieții diplomatice.

Dacă Gabriel s-ar fi aflat în autobuzul școlii, ar fi fost în siguranță, dar el, în acea zi, ca mulți alții, nu se simțise bine. Era un copil agitat, hiperactiv, care, până atunci, fusese privit ca un element discordant pe stradă, în special la ora siestei. Dar, ca și maică-sa, era talentat la muzică. Acum, cu perfectă naturalețe, nimeni de pe stradă nu-și amintea de vreun copil pe care să-l fi iubit mai mult. Un tabloid german de dreapta, ale căruia sentimente prosemite dădeau pe din afară, îl consacra drept „Îngerul Gabriel“ – un titlu care, fără știință redactorilor, folosea ambelor religii – și, timp de o săptămână întreagă, publică povești inventate despre sfîrșenia lui. Ziarele de calitate se făcură ecoul acestui sentiment. „Creștinismul, declară un comentator-vedetă – citând fără să menționeze din Disraeli –, era iudaism împlinit sau nu era nimic.“ Astfel, Gabriel era în egală măsură un martir creștin, dar și unul evreu, iar germanii îngrijorați se simțiră mult mai bine știind acest lucru. Mii de mărci, nesolicitare, fură trimise de cititori și trebuia scăpat de ele într-un fel. S-a vorbit despre un monument pentru Gabriel, însă s-a vorbit foarte puțin despre ceilalți morți. În concordanță cu tradiția evreiască, bietul mic sicriu al lui Gabriel a fost trimis de îndată pentru a fi îngropat în Israel; maică-sa, prea bolnavă pentru a călători, a rămas în Bonn până ce soțul ei avea să poată să-o însorească și să facă *shiva*¹ împreună la Ierusalim.

Până la începutul după-amiezii din ziua exploziei, o echipă de șase experți israelieni zburase într-acolo de la Tel Aviv. De partea germană, controversatul dr. Alexis, de la Ministerul de Interne, era oarecum însărcinat cu cercetările și făcu pelerinajul la aeroport pentru a-i întâlni. Alexis era o ființă intelligentă, vicleană și care suferise toată viața din cauza faptului că era cu 10 centimetri mai scund decât majoritatea semenilor săi. Poate ca o compensație pentru acest handicap, era, de asemenea, căpătănos: atât în viață sa intimă, cât și în cea oficială, aşa încât controversa se lipea iute de el. Era un pic

¹ Ritual pentru morți, în religia iudaică (n.tr.)

avocat, un pic ofițer de securitate, un pic jucător de fotbal, cum le categorisesc germanii soiul în zilele noastre, cu convingeri liberale caustice, nu întotdeauna bine primite de Coaliție, și cu o nefericită slăbiciune de a le face publice prin intermediul televiziunii. Tatăl său, se dădea de înțeles, fusese un soi de oponent al chestiei hitleriste, iar această manta, în vremurile noastre stricate, nu-i venea bine originalului fiu. Cu siguranță, în palatele de sticlă din Bonn, erau unii care-l găseau insuficient de solid pentru postul său, iar un recent divorț aducând tulburătoarea revelație a unei amante cu 20 de ani mai tânără făcuse prea puțin ca să-i îmbunătățească imaginea în ochii lor.

Dacă ar fi venit altcineva, Alexis nu s-ar fi deranjat deloc cu aeroportul – evenimentul nu urma să fie semnalat de presă –, însă relațiile dintre Israel și Republica Federală traversau un impas, astfel încât cedă presiunii ministerului și se duse. Împotriva voinei sale, în ultima clipă, îl cuplară cu un polițist silezian greoi, din Hamburg, un conservator declarat și teapăn, care își făcuse un nume în „combaterea tulburărilor studențești“, în anii '70, și trecea drept mare expert în zurbagii și bombele lor. Cealaltă scuză era că se înțelegea bine cu israelienii, deși Alexis, la fel ca toată lumea, știa că se afla acolo în primul rând ca o contraponere a lui. Mai important poate, în climatul încărcat al acelor zile, atât Alexis, cât și silezianul erau *unbelastel*¹, însemnând că nici unul nu era suficient de în vîrstă pentru a avea cea mai mică responsabilitate față de ceea ce germanii numeau cu tristețe trecutul lor necucerit. Orice li se făcea azi evreilor, nu Alexis și nedosaritul său coleg silezian o făcuseră ieri, și nici, dacă era nevoie de alte asigurări, Alexis senior nu o făcuse. Presa, la sugestia lui Alexis, subliniase acest lucru. Un singur editorial sugera că, atâtă vreme căt israelienii persistau în bombardarea nediscriminatorie a satelor și taberelor palestiniene – ucigând nu un copil, ci câteva zeci deodată –, trebuiau să conteze pe acest tip

¹ Neimpovărați (în lb. germană, în original) (n.tr.)

de represalii barbare. O replică incandescentă, chiar dacă ușor confuză, fu expediată în grabă, a doua zi, de către ofițerul de presă al ambasadei israeliene. „Din 1961, scria el, statul Israel fusese atacat încontinuu de terorismul arab. Israelienii n-ar fi omorât nicăieri un singur palestinian dacă ar fi fost lăsați în pace. Gabriel murise pentru un singur motiv: era evreu. Germanii ar fi putut să-și fi amintească faptul că Gabriel nu era singur în asta. Dacă au uitat Holocaustul, poate că își aminteau de Olimpiada de la München, cu 10 ani în urmă?“

Redactorul puse punct corespondenței și-și luă o zi liberă.

Avionul anonim Air France de la Tel Aviv ateriză în zona îndepărtată a aeroportului, formalitățile de intrare în țară fură ignore, iar colaborarea începu pe loc, o afacere cu program non-stop. Alexis avea ordine categorice de a nu le refuza israelienilor nimic, dar aceste ordine erau superflue: el era *philosemitisch* și cunoscut pentru acest lucru. Își făcuse călătoria obligatorie, „de legătură“, la Tel Aviv și fusese fotografiat cu capul aplecat la Muzeul Holocaustului. În ceea ce-l privea pe greoial silezian – după cum nu obosea acesta să le amintească tuturor celor dispuși să-l asculte –, toți erau în căutarea același dușman, nu-i aşa? Roșii, clar. În cea de-a patra zi, deși rezultatele multor cercetări erau încă în suspensie, echipa reunită alcătuise deja o convingătoare imagine preliminară a ceea ce se întâmplase.

În primul rând, toți erau de acord că nu fusese luată nici o măsură specială de securitate în jurul casei-țintă, și nici nu fusese prevăzută vreuna în termenii înțelegerii dintre ambasadă și autoritatele securității din Bonn. Reședința ambasadorului israelian, aflată trei străzi mai încolo, era păzită zi și noapte. O dubă verde a poliției stătea de gardă în exterior, un gard de fier închidea perimetru, perechi de tinere santinele, mult prea tinere ca să fie tulburate de ironia istorică a prezenței lor acolo, patruleau conștiințioase prin grădină, cu puști-mitrilateră. Ambasadorul era, de asemenea, evaluat ca având dreptul la mașină blindată și o escortă de motocicliști.

La urma urmei, el era ambasador și, în același timp, evreu, iar de aici, dubla responsabilitate. Dar un simplu atașat laburist era o categorie diferită, aşa că nu trebuia reacționat excesiv. Casa lui intra sub protecția generală a patrulei diplomatice mobile, și tot ce se putea spune era că, fiind o casă israeliană, era, cu siguranță, supusă unei vigilanțe speciale, după cum o dovedea rapoartele poliției. Ca o precauție suplimentară, adresele personalului israelian nu erau incluse în listele diplomatice oficiale, de teamă a nu încuraja vreun gest impulsiv într-o vreme când Israelul era puțin cam greu de acceptat. Din punct de vedere politic.

Exact după ora 8 în acea dimineață, atașatul laburist își descură garajul și, ca de obicei, inspectă capacele roților mașinii sale, ca și partea de jos a șasiului, cu ajutorul unei oglinzi fixate de o coadă de mătură pe care o primise în acest scop. Unchiul soției sale, care mergea cu el, confirmă acest lucru. Apoi, se uită sub scaunul șoferului, înainte de a porni motorul. De când începuse punerea de bombe, aceste precauții deviniseră obligatorii pentru tot personalul israelian din străinătate. El știa, ca toată lumea, că ai nevoie de 40 de secunde ca să umpli cu exploziv un capac de roată obișnuit, din comerț, și de să mai puțin ca să pui o bombă adezivă sub rezervorul de benzină. El știa, ca toată lumea – și-o băgase în cap chiar de la întârziata sa recrutare în diplomație –, că o mulțime de oameni ar vrea să-l arunce în aer. Citise ziarele și telegramele. Mulțumit că mașina era în regulă, le spuse la revedere soției și fiului și plecă la serviciu.

În al doilea rând, fata *au pair* a familiei, o suedeză cu dosar impecabil, numită Elke, începuse în ziua precedentă o vacanță de o săptămână în Westerwald, împreună cu la fel de impecabilul ei prieten german Wolf, aflat în permisie din *bundeswehr*¹. Wolf o luase pe Elke duminică după-amiază în Volkswagenul său decapotabil, și oricine ar fi trecut pe lângă casă sau ar fi fost de pază ar fi putut s-o vadă ieșind pe ușa din față,

¹ Termen care definește armata sau forțele militare de luptă ale Germaniei, ca și personalul civil administrativ. (n.red.)

îmbrăcată de vacanță, sărutându-l pe micul Gabriel la plecare și pornind în timp ce făcea semne vesele din mâna către atașatul laburist rămas în prag și-o conducea pe când nevastă-sa, o pătimășă cultivatoare de zarzavaturi, își continuase lucrul în grădina din spate. Elke era la ei de un an și ceva și, după spusele atașatului laburist, era un membru îndrăgit al gospodăriei.

Acești doi factori – absența îndrăgitei *au pair* și lipsa unei verificări din partea poliției – au făcut posibil atacul. Ceea ce a dus însă la reușita lui a fost fatala fire cumsecade a atașatului însuși.

La ora 18 a aceleiași seri de sămbătă – aşadar, la două ore după ce Elke plecase –, în timp ce atașatul se lupta cu oaspetele său pe terenul conversației religioase, iar soția sa lucra cu hârnicie, cultivând melancolică pământul german, se auzi soneria de la intrare. O dată. Ca întotdeauna, atașatul se uită prin vizor încăintă de a deschide. Ca întotdeauna, se încarmă cu revolverul de serviciu încăintă de a se uita prin vizor, deși, în teorie, restricțiile locale îi interziceau orice armă de foc. Dar tot ce văzu prin lentila ca un ochi de pește fu o fată blondă, de 21–22 de ani, mai curând zveltă și tulburătoare, stând în prag, în spatele unei valize gri, uzate, cu etichete Scandinavian Airline Systems lipite până la mâner. Un taxi – sau era o mașină particulară? – aștepta în spatele ei în stradă și îi putea auzi motorul mergând. Hotărât. A crezut chiar că audese și ticăitul unui magnetou defect, dar aceasta a fost mai târziu, când se agăta și de un paie. Era o fată chiar drăguță, după cum o descria el, eterică și sportivă în același timp, cu pistriu de vară – *Sommersprossen* – în jurul nasului. În locul obișnuitei și monotonei uniforme alcătuite din jeans și bluză, purta o rezervată rochie albastră încheiată până la gât și o basma de mătase, albă sau crem, care îi punea în evidență părul auriu și – după cum a mărturisit pe dată, la primul interrogatoriu dureros – i-a măgulit gustul simplu pentru respectabilitate. Așadar, punând revolverul de serviciu la loc, în sertarul de sus al dulapului din hol, scoase lanțul de la ușă și zâmbi pentru că

era fermecătoare și pentru că el însuși era timid și mult prea corpolent.

Toate acestea au fost mărturisite la primul interrogatoriu. Unchiul talmudist nu văzuse și nu auzise nimic. Ca martor, era nefolositor. Din momentul în care a fost lăsat de capul lui, se parea că se cufundase într-un comentariu asupra *Mișnei*¹, în concordanță cu cerința generală față de el de a nu-și pierde niciodată vremea.

Fata vorbea engleză cu accent. Nordic, nu francez sau latin; l-au pus să asculte tot felul de accente, dar litoralul nordic a fost punctul cel mai apropiat la care au putut ajunge. Ea întrebă, mai întâi, dacă Elke era acasă, spunându-i nu Elke, ci „Uckí“, un nume de alint pe care-l foloseau doar prietenii apropiati. Atașatul laburist îi spuse că plecase în weekend, cu două ore în urmă: ce păcat, dar putea el să fie cumva de folos? Fata manifestă o blândă dezamăgire și zise că va veni altădată. Tocmai sosise din Suedia, spunea, și îi promisese mamei lui Elke să-i ducă geamantanul acesta cu niște haine și discuri. În special discurile erau un aspect deosebit de sensibil, deoarece Elke era nebună după muzica pop. De astă dată, atașatul laburist insistă să intre în casă și, în nevinovăția lui, îi luă geamantanul și-l cără peste prag, un lucru pe care nu avea să și-l ierte toată viață. Da, citise, firește, multele îndemnuri de a nu accepta niciodată pachetele livrate de intermediari, da, știa că geamantanele pot să muște. Dar aceasta era drăguța prietenă a lui Elke, Katrin, din orașul ei natal din Suedia, care promise geamantanul de la mama ei, chiar în acea zi! Era puțin mai greu decât se așteptase, dar pusese acest lucru pe seama discurilor. Când făcu observația îngrijorată că ea trebuie să-și fi epuizat greutatea permisă la bagaje, Katrin dădu explicația că mama lui Elke o dusesese cu mașina la aeroportul Stockholm, pentru a plăti greutatea suplimentară. Geamantanul era din acelea cu perejii întăriți, observă, și

¹ Mișna (Mishna) este o culegere de compilații de opinii și debateri juridice care stau la baza dreptului religios iudaic. Termenul, în traducere, înseamnă „învățătură“ și „repetare“. (n.red.)